

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

17 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het tekort aan mestverwerkingsinstallaties

Met redenen omklede moties

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van het Vlaamse oppervlaktewater

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grensoverschrijdende samenwerking

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de situatie van de vogels in Vlaanderen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 17 oktober 2002

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.15 uur.*

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het tekort aan mestverwerkingsinstallaties

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het tekort aan mestverwerkingsinstallaties.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, zowel in het regeerakkoord van de paars-groene regering als in de beleidsnota van minister Dua wordt het welslagen van mestverwerking naar voren geschoven als dé sleutel voor het oplossen van de Vlaamse mestproblematiek. Het ligt dan ook in de lijn van de verwachtingen dat de Vlaamse minister van Landbouw er alles aan zal doen om mestverwerking ten volle te steunen en te allen prijze te realiseren.

De realiteit leert ons anders. Minister Dua maakt er zich eenvoudig van af door de sector zelf verantwoordelijk te stellen voor het welslagen van mestverwerking. Het enige initiatief dat zij neemt, is dreigen met heffingen. Zo verplicht ze de boeren zelf te investeren in mestverwerkingsinstallaties.

De voorbije jaren zijn dan ook verschillende initiatieven voor mestverwerking opgestart, vaak door individuele boeren of coöperaties van boeren. Ondanks het feit dat verschillende van deze initiatieven over de nodige milieu- en bouwvergunningen beschikken, blijkt dat tot op heden slechts een zeer klein aantal van deze installaties operationeel is. Uit een nota van de Mestbank, die de minister aan de commissieleden ter beschikking stelde op 4 juni

2002, blijkt dat tot op heden slechts een verwerkingscapaciteit voor varkensmest beschikbaar is van enkele 10.000 ton, terwijl volgens diezelfde nota, de verwerkingsplicht in 2003 voor varkensmest 2.390.000 ton bedraagt.

Optimistische ramingen van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking voorspellen voor het begin van 2003 een verwerkingscapaciteit van 320.000 ton varkensmest. De verwachting is echter dat dit schrijnende tekort aan verwerkingscapaciteit niet snel zal worden opgelost. Vele boeren durven immers niet verder investeren, zelfs niet in de reeds vergunde installaties, nu blijkt dat de 100 procent mestverwerkingsplicht voor deze bedrijven onhaalbaar en onuitvoerbaar is omdat het gemiddeld inkomen uit varkens per ton mest lager ligt dan de kostprijs voor de verwerking van een ton mest.

Voor veel boeren rest dan ook enkel de keuze tussen pest en cholera : kiezen voor het betalen van heffingen of kiezen voor het investeren in haast onbetaalbare mestverwerking. En nog steeds weigert de minister elk initiatief ter financiële ondersteuning van de mestverwerking.

Op de vraag naar steun voor mestverwerking vanuit de overheid antwoordde de minister tijdens een gedachtewisseling in deze commissie op 4 juni dat Europa steun voor mestverwerking verbiedt en dat ook in andere landen van de Europese Unie mestverwerkingsinitiatieven geen steun ontvangen. Eenvoudige navraag leert echter dat in de ons omringende landen verschillende mestverwerkingsinitiatieven op steun kunnen rekenen van de overheid. Zo heeft Nederland bijvoorbeeld fiscale maatregelen via de zogenaamde Vamil- en MIA-lijsten, steun voor CO₂-reductie, steun voor transportreductie en ondersteuning van demonstratieprojecten. Waarom kan onze minister dan geen steun geven aan mestverwerkingsinitiatieven – of wil zij gewoonweg niet ?

De Meyer

Op 26 september is het rapport uitgekomen inzake de enquête over de operationele stand van zaken voor mestverwerking in Vlaanderen van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking. Ik had dat rapport uiteraard nog niet in mijn bezit toen ik mijn interpellatieverzoek heb ingediend. Ik lees even voor wat de belangrijkste knelpunten zijn die in dat dossier tot besluit worden aangehaald.

Ik citeer : ‘Het bekomen van een bouwvergunning in agrarisch gebied voor middelgrote lokale projecten is niet haalbaar. De banksector staat sceptisch ten opzichte van mestverwerking. Een koppeling van de looptijd van de milieuvergunning van de mestverwerkingsinstallatie aan de looptijd van de vergunning van het landbouwbedrijf bij bedrijfsmatige mestverwerkingsprojecten maakt financiering onmogelijk. Vooral knelpunten op technisch vlak worden signaleerd voor de varkensmestprojecten, waarbij gestreefd wordt naar een loosbaar effluent. Uit de ervaring van de mestverwerkers blijkt dat het 100 percent verwerken van de varkensmest nog niet af is en nog niet bewezen is.’

Dit staat dus in de eindconclusies van dit officiële rapport, waarin naar de knelpunten wordt verwezen.

Mevrouw de minister, de volgende vragen dringen zich dan ook op. Bent u op de hoogte van de steunmaatregelen voor mestverwerking in de ons omringende landen, onder andere in Nederland ? Desgewenst kan ik u een lijstje bezorgen van welke maatregelen daar allemaal wél mogelijk zijn. Blijkbaar missen we bij ons in Vlaanderen de creativiteit om dat ook hier ingang te doen vinden. Waarom laat u zoveel Vlaamse veehouders in de onzekerheid door halsstarrig te blijven weigeren om steunmaatregelen voor mestverwerking uit te werken ? Realiseert u zich dat door uw houding het concurrentievermogen van de Vlaamse veehouders ten opzichte van de andere veehouders van Europa in het gedrang komt ?

U hebt tijdens de gedachtewisseling op 4 juni aangekondigd dat u overleg zou plegen met uw federale collega van Financiën over de verlaging van de BTW voor mestverwerking van 21 percent naar 6 percent. Hebt u reeds een afspraak gehad met uw collega ? Hoever staat dit gesprek ? Wat zijn de eventuele concrete afspraken ?

De vraag over de vrijwillige opkoopregeling laat ik vallen. Ik heb daar namelijk al schriftelijk een antwoord op gekregen. Bovendien hebt u daar giste-

ren ook nog over gesproken in de plenaire vergadering.

Terloops wil ik toch nog iets vragen over het voortgangsrapport dat vanmorgen werd beloofd. Ik zou namelijk willen vragen dat alle commissieleden dit rapport zouden krijgen. Ondertussen verneem ik dat het nog maar een ontwerprapport is. Hoe dan ook zou het toch interessant zijn dat we dit ontwerprapport allemaal krijgen.

Ik blijf ondertussen ook zitten met de vraag welke mogelijkheden voor mestafzet we eventueel in Wallonië hebben. Ik lees immers dat de Waalse boeren daar vragende partij voor zijn en dat omwille van politieke redenen Waals minister Happart weigert dit toe te laten. De bezemrichtlijn wordt hier op een niet-correcte manier geïnterpreteerd aan een taalgrens die hier eigenlijk niet van toepassing is.

Ten slotte voel ik me vandaag voor de tweede keer gesteund door de heer Denys. Hij stelt dat hij van landbouwminister Dua meer moed verwacht. Ik citeer hem in de nieuwsflash op de website van het Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) : ‘Waarom de varkenshouders tijdens de eerste twee jaar geen subsidies van 20 percent geven voor de opstart van verwerkingsinstallaties op bedrijfsniveau ?’ Dit zou zeker een van de mogelijkheden kunnen zijn. Er zijn er ook nog andere, maar hier kunnen we uiteraard verder over discussiëren.

Verder stelt de heer Denys ook nog : ‘Het wordt tijd dat minister Dua een informatiecampagne start om aan te geven welke technieken gecertificeerd zijn. Landbouwersgezinnen zullen niet geneigd zijn om pakweg 250.000 euro te investeren voor een installatie op een bedrijf als ze niet zeker weten dat de techniek aanvaard wordt door de overheid.’ Daarmee sluit de heer Denys zich perfect aan bij een betoog dat we begin juli hier in deze commissie hebben gehouden.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de heer De Meyer heeft in zijn inleiding een beetje overdreven als hij zegt dat mestverwerking dé sleutel is tot de oplossing van het probleem. Er zijn altijd consequent 3 mogelijkheden naar voren geschoven : het verminderen van het aantal dieren, het verbeteren van de voedersituatie, en de mestverwerking.

Vertriest

Wat mij vreemd lijkt in deze discussie, is dat er wordt afgestapt van het principe dat de vervuiler betaalt. De overheid zou moeten betalen voor de oplossing van een vervuiling die duidelijk aanwijsbaar is. Ik wil aanklagen dat de veevoederindustrie in dit probleem aan de kant staat, en niet mee investeert in de oplossing van een probleem dat ze mee heeft gecreëerd. Het is dus al te eenvoudig om te zeggen dat de overheid moet ingrijpen om de mestverwerking in gang te zetten.

Ik steek niet onder stoelen of banken dat ik nooit een voorstander ben geweest van mestverwerking. Ik heb altijd betwijfeld of het economisch haalbaar is. Blijkbaar is het economisch moeilijk haalbaar. Moeten we de mestverwerking als een mogelijke oplossing niet in vraag stellen, veeleer dan een schip dat dreigt te kapseizen met overheidsgeld proberen overeind te houden tegen het principe van de vervuiler die betaalt in ?

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben meer dan ooit overtuigd dat mestverwerking de enige mogelijkheid is om het milieuprobleem op te lossen, als we de tewerkstelling willen handhaven, zoals bijvoorbeeld in de varkenssector. Als dat niet lukt, staan we voor catastrofes. Dan krijgen we verplichte sluitingen en verplichte afbouw. Dat is niet de goede oplossing.

Er bestaan steeds meer economisch rendabele technieken en installaties. Mijnheer de voorzitter, het zou een goed idee zijn om met de commissie voor Leefmilieu zo'n mestverwerkingsinstallatie te bezoeken. Ik geef het voorbeeld van een mestverwerkingsinstallatie die 10 miljoen frank of 248.000 euro kost, op het bedrijf staat en mest verbrandt zonder dioxine-uitstoot. Het enige probleem vandaag is de controle op die uitstoot, omdat dat vrij complex is. Ik wil niets promoten, maar ik steun elk goed initiatief voor mestverwerking. Die installatie staat op het bedrijf, het kost 500 frank of 12,39 euro per ton, het is dus economisch rendabel, en er komt geen transport aan te pas. Als dat bedrijf 5 jaar lang kan functioneren, dan is voor dat bedrijf het mestprobleem opgelost. We staan bijgevolg aan de vooravond van een oplossing.

Op het terrein is er wel een grote terughoudendheid om te investeren. Ik ga akkoord met mevrouw Vertriest, die zegt dat de veevoedersector als eerste had moeten investeren, omdat die financieel sterk staat. Ik verwijt die sector dat hij in deze zaak zijn verantwoordelijkheid onvoldoende opneemt. De-

cretaal hebben we de mestverwerkingsplicht niet bij hen gelegd, maar bij de bedrijven. Niettemin zou de veevoedersector meer risico moeten nemen. Het risico, dat vandaag nog steeds bestaat en dat door de bedrijven wordt genomen, is dat er geen zekerheid is over het functioneren van de systemen, en over de milieuvergunning.

Er is ook het probleem van de omvang van de investering. Een goed toestel kost 10 miljoen frank of 248.000 euro. Als men niet zeker is dat een systeem bruikbaar is, is dat een financieel probleem. Ik ben altijd tegenstander geweest van overheidssteun. Ik ben daarin veranderd van mening. De overheid moet een proactief beleid voeren en toestellen certificeren, zodat de mensen die ze kopen, er zeker van zijn dat ze goed zijn.

Mijn tweede stelling is nieuw en ik uit ze in persoonlijke naam, niet in naam van mijn fractie. Ik stel voor om aan de mensen die gedurende de eerste 2 jaren investeren, een subsidie te verlenen van 20 percent. Het zou een impuls zijn waardoor een deeltje van de drempel zou verdwijnen. Ik zoek naar oplossingen. Vorige week zag ik op de regionale zender dat Ronse de eerste stad is die een prijs heeft gewonnen voor het herwaarderen van het centrum en het wegwerken van de leegstand. De verklaring die in Ronse wordt gegeven is de mooie investeringssteun van de overheid waardoor er versneld werd gewerkt. In die optiek doe ik u dit voorstel. Het is geen politieke eis. Ik probeer proactief tewerk te gaan.

Ik merk dat al vergunningen werden afgeleverd voor toestellen die instaan voor de verwerking van bijna 2 miljoen ton. De verwerkingsplicht voor varkensmest is vastgelegd op 2.390.000 ton. We zijn er dus bijna, maar er mankeert nog iets.

Ik stel voor om de 3 bestaande systemen op het terrein te bekijken. Ik geloof niet in een grootschalige verwerking. Kleinschalige verwerking op de landbouwbedrijven zelf, is de oplossing. Ik geloof er werkelijk in want er is ook geen transport meer nodig waardoor er geen mobiliteitskosten meer zijn.

We zijn niet ver van de meet. De betrokkenen stellen zich echter nog vragen. Laat ons met die mensen praten in plaats van hier oeverloos te zaniken. Op het terrein kunnen de omvang en de mogelijkheden beter worden ingeschat.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, 5 jaar geleden dacht iedereen

Van Looy

dat voor mestverwerking grote installaties nodig zouden zijn die zouden instaan voor de totaalverwerking van ruwe mest, waarna de nutriënten zouden worden geëxporteerd. We gaan echter een andere richting uit. In heel veel gevallen wordt nu gewerkt met een scheiding tussen dunne en dikke fractie. De dunne fractie blijft hier en de dikke wordt gecomposteerd, verwerkt en geëxporteerd of verbrand in ovens zoals in die van Biopower die energie zal maken uit mest.

De ene soort mest is de andere niet. Varkensmest verwerken is heel wat complexer dan kippenmest verwerken. In het decreet moet misschien een en ander worden aangepast. De totale hoeveelheid nutriënten die moet worden verwerkt, moet natuurlijk behouden blijven, want die heeft te maken met de productie en kan dus alleen worden gewijzigd als de productie daalt. Er moet wel worden overwogen of de verhouding tussen kippenmest en varkensmest niet moet worden aangepast. Nu merken we dat er dubbel zoveel kippenmest wordt verwerkt dan zou moeten, maar ook dat er nog te weinig varkensmest wordt verwerkt. De nutriënten die we kwijt moeten, moeten worden verwerkt, geëxporteerd of verbrand, maar er moet een oplossing komen voor de verhouding tussen de soorten mest.

Bij het verwerken, composteren en klaarmaken voor export van de dikke fractie, moet worden onderzocht waar het product terecht zal komen. In het land van afname moet de wil aanwezig zijn om het te gebruiken. De universiteiten van Leuven en Gent hebben projecten lopen in ontwikkelingslanden om er het gebruik van dierlijke mest als meststof te stimuleren. Grote containers met kippenmest vertrekken van hier per schip. Dat gebeurt in samenwerking met de bodemkundige dienst en u zou het project dus moeten kennen. Moet de overheid dit project niet stimuleren? Het heeft niet rechtstreeks te maken met het financieren van installaties, maar helpt wel om het probleem op te lossen. Het heeft geen zin om mest te composteren en het in een goed product om te zetten als niemand er interesse voor heeft. In het verleden hebben we honderdduizenden ton guanomest geïmporteerd uit ontwikkelingslanden. In de toekomst kunnen de rollen omgedraaid zijn. We moeten alleen nog wat ervaring opdoen.

De heer Denys heeft er reeds op gewezen dat een aantal installaties er goed uitzien en bruikbaar zijn, maar misschien niet helemaal in overeenstemming zijn met de normen. De overheid zou duidelijk moeten maken in welke installatie de boeren

mogen investeren. Ook dat is een opdracht voor de Mestbank en onrechtstreeks komt het dus neer op steun bij mestverwerking.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de vraag van de heren Denys en Van Looy naar het certificeren van installaties. Dat zou verantwoord zijn. Aan de basis ervan is natuurlijk studiewerk nodig, maar dat moet slechts een keer worden betaald. Ik ben tegen het voorstel om systemen te subsidiëren. Eenmaal de overheid certificaten heeft afgeleverd, zullen voldoende investeringsmiddelen worden gevonden om de projecten van de grond te krijgen. Certificeren is essentieel. De financiering zal wel volgen.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, omwille van de mestproblematiek wordt een belangrijke economische sector in zijn bedrijfsvoering beknot. Dat is altijd al mijn standpunt geweest. Ik ben het niet eens met mevrouw Vertriest. Zij stelt dat ze zich altijd principieel heeft verzet tegen de mestverwerking omdat daarmee van het principe zou worden afgeweken dat de vervuiler betaalt.

Mest is in eerste instantie nog steeds een grondstof. Men kan het dan ook niet zomaar afdoen als een vervuילend product. We kunnen het daarover hebben op het moment dat er een overproductie is. We moeten in eerste instantie die overproductie wegwerken.

Mijnheer Denys, mestverwerking op kleine schaal is daarvoor onze eerste, zo niet belangrijkste, troef. Op het terrein zijn er nog een aantal andere milieunormeringen die mestverwerking schijnen te blokkeren. Mevrouw de minister, verleent u uw medewerking aan het parlement als er een initiatief wordt genomen om deze blokkering uit de weg te ruimen?

Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Denys om de bedoelde installatiebouwer te bezoeken. De overheid heeft een voorbeeldfunctie en heeft als taak te zorgen voor co-financiering en subsidiëring. Misschien is er een rol weggelegd voor bepaalde intercommunales. Ze zouden een voortrekkersrol kunnen spelen.

De voorzitter : Geachte collega's, we kunnen inderdaad een bezoek ter plaatse afleggen. We hebben al een afspraak om enkele textielbedrijven in en

Voorzitter

rond Waregem te bezoeken. We kunnen eerst gaan kijken naar de werking van het systeem voor mestverwerking.

Namens mijn fractie wens ik toch ook even in te gaan op de grond van de zaak. Ik zit sinds 1988 in het parlement. Samen met de heer Van Looy heb ik nog het eerste mestdecreet van toenmalig minister Kelchtermans besproken. Van dan af werd gesteld dat de kostprijs voor alle inspanningen van de overheid via de Mestbank neutraal moesten zijn. We zijn daar nooit in geslaagd. In de beginfase werd de kostprijs van de mestbank op 300 miljoen frank geraamd. Dat bedrag zouden we recupereren, maar dat is niet gebeurd.

De filosofie achter het decreet was dat elk zijn eigen verantwoordelijkheid moest nemen. De vervuiler heeft nooit pro rata de vervuiling betaald. Dat is geen kritiek, wel een vaststelling. De leden van de toenmalige CVP hebben de lijn steeds aangehouden dat de mestverwerking niet onze taak is. De SP heeft zich daar toen bij aangesloten. We hebben daar echter nooit echt in geloofd. Indien dat nu wel lukt, zou ik tevreden zijn.

Ik ben er voorstander van het principe 'de vervuiler betaalt' te behouden. De toenmalige minister van Economie heeft de ecologische investeringssteun mogelijk gemaakt. De vraag is nu of economie en landbouw niet kunnen onderzoeken of die ook hier mogelijk is. Naast het bedrijfseconomische element zou ook de ecologische bedrijfsvoering in rekening kunnen worden gebracht voor investeringssteun. Op die manier wordt het principe min of meer behouden.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal eerst een aantal voorafgaande bedenkingen maken. Uiteraard ben ik gebonden door het regeerakkoord. Daarin staat expliciet dat de overheid geen financiële tegemoetkoming mag doen voor de mestverwerking. Mijnheer Denys, dat is gebeurd op vraag van uw fractie. Als we willen overgaan tot subsidiëring, dan moeten we het regeerakkoord eerst aanpassen.

Ik ben er me van bewust dat er heel wat moeilijkheden zijn. In tegenstelling tot vroeger beweegt er nu heel wat. In het voortgangsrapport staan de gegevens. Er zijn al meer dan 170 vergunningen uitgereikt. De kleinschalige initiatieven komen stilaan van de grond. Voor de grootschalige liggen de

zaken iets anders. Biopower begint te bouwen. We weten allemaal dat ze niet op enkele maanden klaar zullen zijn. Er zal wel een grootschalige installatie komen. Danis is ook bezig met een relatief grootschalige installatie.

Los van de economische bedenkingen over de prijs, is een technische oplossing mogelijk. Ik denk dat het qua techniek en infrastructuur haalbaar is maar dat we in een bottleneck zitten. Ik wist dat 2002-2003 een moeilijk jaar zou worden omdat het nog niet allemaal operationeel is. De operationalisering komt later. Dit brengt echter een kost mee. De prijs die de heer Denys noemde, is nog haalbaar, maar vanaf 1.000 frank of 24,78 euro zal het bedrijfseconomisch moeilijk worden. Dat weet iedereen.

Ik heb het gevoel dat men in andere regio's waar ook sterke concentraties zijn eerst zoekt naar systemen. Men kijkt echter vooral naar Vlaanderen om onze systemen over te nemen. Men weet immers dat wij in de moeilijkste situatie zitten door de concentratie binnen onze grenzen. In Frankrijk zijn er problemen in Bretagne. Men kan het er nog even uithouden maar men begint de mestverwerking ook verplicht te maken. De Nederlanders zijn altijd slim. Ze nemen het systeem pas over wanneer ze zien dat het rendabel is. In andere landen manifesteren de problemen zich dus ook.

Mijnheer Denys, het systeem waarnaar u verwijst, zou ik ook eens willen bekijken. Mijn medewerkster heeft me gezegd dat dit qua meting ressorteert onder de procedure van de grote verbrandingsinstallaties. Om dit probleem te omzeilen, wil men via een Vlarem-wijziging een uitzondering voor dat systeem maken. Het is inderdaad te gek om het zo strikt toe te passen maar het betreft hier wel een verbrandingsproces.

Er zijn meer dan 170 vergunningen gegeven. Ik denk dat de sector er alle voordeel bij heeft dat hij nu duurzame normen krijgt. Biopower illustreert dat. Er was een afwijking van de norm toegestaan terwijl men wist dat Europa binnen de 4 jaar de normen zou verstrengen. Dat is bedrijfseconomisch veel dommer dan het procédé aan te passen zodat men definitief in orde is. De veevoedersector participeert trouwens mee in dat project.

Er zijn inderdaad uitspraken van Europa over het subsidiëren van mestverwerkingsinstallaties. In die uitspraken wordt steeds verwezen ofwel naar het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap ofwel naar de nitraatrichtlijn.

Dua

Beide geven een duidelijk en genuanceerd beeld over de houding van Europa.

Er zijn 3 uitspraken van Europa, waaronder de beschikking van de Europese Commissie van 11 maart 1992 betreffende een voornemen van de Nederlandse regering om steun te verlenen ten behoeve van een milieuhygiënisch verantwoorde afzet van mestoverschotten.

Nederland wilde de Stichting Landelijke Mestbank of SLM oprichten, die zou gefinancierd worden door een overheidsheffing en dus door de landbouwers. De taak van die SLM was het stimuleren van de milieuhygiënisch verantwoorde afzet van mestoverschotten via onder andere mestverwerking.

Europa had in het verleden reeds 2 Nederlandse steunregelingen voor mestverwerking goedgekeurd. Het betrof een steunregeling voor de distributie van hoogwaardige mest met afnemende steunintensiteiten tot het einde van de looptijd en een steunregeling voor de bouw van een 20-tal mestverwerkingsfabrieken in de jaren '90. Een belangrijke voorwaarde was wel dat de steun een degressief en aflopend karakter had en dat de steun aan de mestverwerkingsfabrieken eenmalig was. De houding van Europa verstrakte naarmate de nitraatproblematiek zich sterker stelde. Met de oprichting van de SLM met overheidssteun kon Europa evenwel niet akkoord gaan. In het negatieve advies werden 7 redenen aangehaald.

Ten eerste maken de kosten van milieuvriendelijke verwerking van het afval dat door een deelnemer aan het economisch verkeer wordt voortgebracht, integrerend deel uit van de productiekosten. Inzonderheid volgens het beginsel 'de vervuiler betaalt' moeten veeteeltbedrijven de kosten dragen voor een milieuvriendelijke afzet van mest.

Ten tweede wordt de werking van de SLM gefinancierd door heffingen die door de sector zelf worden betaald. De Commissie is echter van oordeel dat het hier toch gaat om staatssteun en dat het principe 'de vervuiler betaalt' hier niet opgaat. De heffing is namelijk ingevoerd als een dwingende publiekrechtelijke maatregel. De Commissie verwijst hierbij naar een arrest van 1997. Hierbij verklaarde het Hof van Justitie dat het enkele feit dat een subsidieregeling voor ondernemingen in een bepaalde industrietak door een parafiscale heffing voor alle leveringen van nationale producten in deze sector wordt gefinancierd, niet volstaat om deze regeling haar karakter van staatssteun te ont-

nemen. Dus zelfs met heffingen van landbouwers mag er geen steun worden gegeven aan mestverwerkingsinstallaties.

Ten derde zal de steun aan de SLM ertoe leiden dat een deel van het risico dat de verwerkingsbedrijven normaliter moeten dragen van hen wordt afgewenteld.

Ten vierde bestaat het eindproduct van de verwerkte mest uit meststoffen met een hoog organisch stofgehalte die bedoeld zijn voor export naar het buitenland. Bijgevolg is het concurrentieel met andere lokale beschikbare organische meststoffen. Dit vind ik zelf echter geen geloofwaardig argument.

Ten vijfde legt de nitraatrichtlijn alle lidstaten op om maatregelen te treffen voor een milieuhygiënisch verantwoorde afzet van mestoverschotten. Vermits er ook intensieve veeteelt bestaat in andere lidstaten zal er een toenemende concurrentie bestaan tussen aanbieders van al dan niet verwerkte mest in de Gemeenschap en enige vervanging van kunstmest door organische meststoffen. De staatssteun beïnvloedt bijgevolg het handelsverkeer tussen de lidstaten en vervalst de mededinging tussen veehouders in de zin van artikel 91 van het EU-verdrag.

Ten zesde kunnen afwijkingen op dit beginsel slechts worden toegestaan indien de steunmaatregelen als doelstelling de bevordering van de economische ontwikkeling van bepaalde regio's met een abnormaal lage levensstandaard hebben of wanneer er een ernstige verstoring is in de lokale economie.

Ten zevende kan staatssteun voor milieumaatregelen eveneens worden toegestaan gedurende een overgangperiode indien de steun tot doel heeft bestaande ondernemingen te helpen zich aan te passen aan de milieuwetten die voor hen een nieuwe en zware belasting betekenen omdat het in dit geval gaat om maatregelen ter bevordering van het gemeenschappelijk Europees belang. Steun aan de SLM zou in het kader van deze uitzonderingsmaatregel wél kunnen, aangezien een belangrijke doelstelling de milieuhygiënische verantwoorde afzet van mestoverschotten is, wat in het belang van de Gemeenschap in haar geheel is.

Het is dus enigszins genuanceerd. Enerzijds wordt geargumenteed dat de steun in strijd is met de Europese concurrentiereglementering, maar anderzijds wordt geargumenteed dat de steun wel in het

Dua

belang is van de Gemeenschap in haar geheel. Het besluit van de Commissie is dan ook tweeledig.

Ten eerste is het zo dat de financiering van de vaste lasten van de SLM om een organisatie in het leven te roepen waarop alle mestproducenten die op enig moment een mestoverschot hebben waarvoor geen andere afzetmogelijkheid bestaat, een beroep kunnen doen, zonder probleem kan gebeuren door middel van een heffing. Dit is in het algemeen milieubelang.

Ten tweede is de Commissie ten aanzien van de financiering van de variabele kosten van de SLM – het vervoer, de opslag en de aflevering van mest op andere plaatsen in Nederland of aan mestverwerkingsfabrieken – van mening dat deze volledig gedekt moeten worden door de tarieven die aan de producenten in rekening worden gebracht. Steun bij deze activiteiten zou het handelsverkeer verstoren en kan enkel worden toegestaan gedurende de aanloopperiode. Eigenlijk zeggen ze dus het volgende. Voor de functie van de Mestbank mogen we wel werken via heffingen, maar echt steun geven voor het transport, de afzet of de mestverwerkingsfabrieken zou een verstoring van de concurrentie zijn.

Dan was er de brief van Europees Commissaris voor Landbouw Fischler aan voormalig Vlaams minister-president Van den Brande over de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor steun uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling naar aanleiding van de subsidieaanvraag van Sagron in 1998. Deze brief past in het kader van de steun vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling aan het 5b-project. Hierin zat ook een onderdeel mestverwerking, waarbij voorgesteld werd om het Sagron-project te ondersteunen. Het project werd ingediend in het kader van artikel 92 (bevordering van de economische ontwikkeling) van het EU-Verdrag.

Deze steun werd niet toegestaan omwille van de volgende elementen. Ten eerste voldeed Sagron niet aan de KMO-criteria. Ten tweede werden noch het beginsel 'de vervuiler betaalt' noch het beginsel 'bestrijding van vervuiling aan de bron' in acht genomen. Ten derde wordt in het betrokken gebied geen uitvoering gegeven aan de voorschriften van de nitraatrichtlijn. Er wordt geen enkele maatregel genomen om de toename van het mestoverschot tegen te gaan, en meer in het algemeen worden niet de nodige maatregelen genomen om het mestoverschot in het betrokken gebied op duurzame

wijze weg te werken, met als gevolg dat een planning inzake het beheer van mest en gier volledig ontbreekt. Europees Commissaris Fischler besluit dan ook dat de kredieten die aan het Sagron-project hadden kunnen worden toegewezen, moeten worden toegewezen aan andere prioritaire maatregelen binnen het 5b-project.

Dan was er een vraag van de Europese Commissie betreffende 'steun ten gunste van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking, de Vlaamse Landmaatschappij, de coöperatieve vennootschap Biovert Vlaanderen en de vennootschap Sagron-Vlaanderen'. Dat gebeurde naar aanleiding van een klacht die was ingediend bij de Commissie. De aanklacht was 'steun aan de vermelde organisaties en vennootschappen met als doel de subsidiëring van de industriële mestverwerking in Vlaanderen'.

De Europese Commissie vraagt in het kader van deze klacht bijkomende informatie, vooral om na te gaan in hoeverre mestverwerkingsinitiatieven in Vlaanderen worden gesubsidieerd met overheids-geld met het oog om deze financiering te beoordelen, waarbij weer wordt verwezen naar de artikelen 92 en 93 van het EU-Verdrag. Dat is dus ook nog een discussie die aan de gang is, waarbij we telkens moeten argumenteren dat dit niet het geval is.

Wat is dan het besluit? Uit het voorgaande blijkt dat Europa niet veel ruimte laat voor het subsidiëren van mestverwerking. Volgens de communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu mag enkel steun worden verleend voor investeringen om bestaande installaties te laten voldoen aan verplichte normen of indien deze steun gericht is op het bereiken van een beduidend hoger niveau van milieubescherming dan bij de verplichte normen is vereist. Inzake mestverwerking komt de Europese Commissie tot de slotsom dat de kaderregeling inzake milieusteun niet van toepassing is. De Vlaamse overheid kan bijgevolg niet in steunmaatregelen voorzien voor groot-schalige mestverwerkingsinstallaties.

Momenteel wordt wel het volgende onderzocht. De heer Timmermans heeft er trouwens al enigszins naar verwezen. We zitten met de VLIF-reglementering, waar eigenlijk investeringssteun wordt gegeven voor alles en nog wat. We kunnen daar echter nooit extra steun geven om te doen beantwoorden aan de milieuwetgeving. Het moet altijd wat verder gaan. Daarom zijn we nu aan het bekijken of we toch geen steun kunnen geven voor installaties op bedrijfsniveau die met mestbewerking of -verwerking te maken hebben, niet omwille van de mestverwerking maar wel omwille van de am-

Dua

moniakreductie. Dat kunnen we namelijk wel. Op die manier zouden we mogelijk een aantal installaties steun kunnen geven, bijvoorbeeld op het moment dat ze hun stallen ombouwen om dat te doen. Hoe dan ook, dit zal enkel in relatief beperkte mate zijn.

Dan zijn er de maatregelen in het buitenland. U verwijst naar de Vamil- en MIA-maatregelen in Nederland. Dat zijn fiscale maatregelen, die een fiscaal voordeel bieden voor investeringen in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen. Het gaat hierbij om een algemene maatregel en dus niet om een specifieke maatregel voor mestverwerking. In Nederland steekt men daar dus eigenlijk de mestverwerking in. Misschien moeten we dat hier ook eens op een creatieve manier bekijken.

De maatregelen inzake transportreductie en demonstratieprojecten zijn eveneens algemene maatregelen. In Vlaanderen is er momenteel geen soortgelijke kaderregeling waarbij we dit kunnen toestaan.

Dan is er de BTW-regeling inzake mestverwerking. Ik heb aan de Mestbank de opdracht gegeven de mogelijkheden te onderzoeken voor een BTW-verlaging van 21 percent naar 6 percent. De Mestbank heeft een expert belast met het opbouwen van een argumentatie om het BTW-tarief effectief te verlagen. Eind september heeft deze expert een rapport voorgelegd. Op basis van zijn bevindingen bereidt de Mestbank een nota voor die gebruikt zal worden voor het overleg met de federale minister van Financiën.

Een argumentatie werd opgebouwd op basis van de volgende principes. In het algemeen wordt in een verlaagd tarief voorzien voor de levering van goederen en diensten van primaire aard en die een levensnoodzakelijke functie vervullen. Dat is de algemene bepaling. De landbouwdiensten die heden zijn opgenomen in de lijst van diensten die van het 6-percenttarief kunnen genieten, zijn onder andere oogstwerkzaamheden en teeltwerkzaamheden die bijdragen tot de voortbrengst van landbouwproducten. Er bestaat reeds een verlaagd tarief van 6 percent voor vleeskeuringen in slachthuizen, als ook voor keuringen van dieren in slachthuizen onmiddellijk vóór het slachten, omdat deze rechtstreeks bijdragen tot de voortbrengst van landbouwproducten.

We zouden dus willen proberen om op die manier heel de zaak van de mestverwerking onder die

noemer bij dat tarief van 6 percent binnen te sluiten. Terzake zullen we binnenkort contact hebben met federaal minister Reynders.

Het is natuurlijk ook belangrijk om het volgende te vermelden. Op het moment dat de lijst van die landbouwdiensten destijds werd opgesteld, was er nog geen sprake van mestverwerking. In die zin moeten we enigszins inbreken in een lijst die vroeger werd opgesteld. Ik ga ervan uit dat we nu toch genoeg argumentatie hebben om te zeggen dat het een noodzakelijke dienst voor veeteeltactiviteit is, zodat we dat toch kunnen realiseren.

We zullen proberen zo snel mogelijk contact op te nemen. Misschien kunnen we een paar van onze senatoren mobiliseren om die problematiek ook in de Senaat aan de orde te brengen. Hoe dan ook, ik denk dat we vrij snel gehandeld hebben. We moeten natuurlijk een goed dossier hebben, en dat is nu neergelegd.

De heer De Meyer had nog iets gevraagd in verband met de mestafzet in Wallonië. Voor alle duidelijkheid : het is Waals minister Foret die de deur dichthoudt. Enkele weken geleden heb ik een overleg met hem gehad. Wat de algemene principes betreft, was het voor een stuk een dovemansgesprek. Het enige wat we daaruit hebben gehaald, is dat minister Foret bereid is een oplossing te vinden voor de grensboer. Er wonen relatief veel boeren langs de taalgrens. Ze hebben een bedrijf in Vlaanderen en gronden in Wallonië. Ze kregen zelfs het verbod om hun mest op hun eigen gronden te voeren. Daarvoor zullen we een oplossing zoeken.

Er is een moratorium op intensieve veeteelt in Wallonië. In ruil daarvoor hebben de landbouworganisaties gevraagd dat er geen morzel mest uit Vlaanderen in Wallonië binnenkomt, omdat ze niet beperkt willen worden in hun activiteiten en de mestvuilnisbak van Vlaanderen niet willen zijn. Ondertussen blijkt dat er petitieën in omloop zijn van Waalse boeren die de Vlaamse mest willen, omdat ze ervoor worden betaald. In Wallonië moet een boer betalen om mest te ontvangen.

Bovendien is er een algemene negatieve stemming over de Vlaamse mest, die wordt versterkt door minister Happaert. De Vlaamse mest zou vuil en slecht zijn, ook al is die bewerkt en heeft die een certificaat. Uit analyses van Vlaamse mest en mestproducten blijkt wel dat er veel zware metalen in zitten. Dat komt doordat veel zware metalen in het krachtvoer worden vermengd. Dat zijn anti-diarreemiddelen, groeimiddelen, enzovoort. Het gevolg is dat als onze mest zou worden getoetst aan de bo-

Dua

demnormen, we tot vreemde resultaten zouden komen. Minister Foret zegt duidelijk dat hij die producten niet in Wallonië wil, omdat dat veeleer vervuiling dan bemesting is.

Wallonië heeft nu ook een inventaris gemaakt van de behoefte aan nutriënten, van de mest- en nutriëntenproductie, en van wat het tekort is. Dat tekort is relatief beperkt omdat meer dan een derde van het grondgebied werd aangeduid als kwetsbaar gebied. Er is dus minder ruimte. In Europa staat Wallonië op de vijfde plaats inzake mestdruk. Vlaanderen staat bovenaan, Nederland staat op de tweede plaats. Wallonië beweert dat wij aan hun een oplossing vragen voor ons probleem. Ik heb niet de indruk dat er snel een doorbraak komt in dat probleem.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met mevrouw Vertriest dat de veevoederindustrie moet worden geresponsabiliseerd. Ik vind ook dat we moeten nagaan welke mogelijkheden we via het VLIF hebben.

Mevrouw de minister, u wijst erop dat in het regeerakkoord staat dat er geen steun voor mestverwerking wordt gegeven. Ik begrijp dat meerdere coalitiepartners bereid zijn om dat te herzien. Ik wil hen stimuleren om dat gesprek voort te zetten. Ik begrijp ook dat de deur van Europa niet helemaal dicht is, dat ze minstens op een kier staat. U hebt erop gewezen dat in Nederland de zogenaamde MIA- en Vamil-lijsten eigenlijk fiscale maatregelen zijn. Dat klopt, maar daarom zijn ze niet onbelangrijk.

Ik geef een paar voorbeelden : een membraanfiltratie-installatie, een biothermische droogunit, een mechanische mestscheider voor rundvee- en varkensbedrijven, een mestdampinstallatie op boerdrijniveau, een beluchtingsinstallatie voor dunne mestfractie, en een biomassabrander ten behoeve van bijstook in een elektriciteitsopwekkingseenheid zijn allemaal voor 30 percent fiscaal aftrekbaar, een pelleteerinstallatie voor varkens- en pluimveemest, en een anaërobe vergistingsinstallatie zijn voor 15 percent aftrekbaar. Dat is niet onbelangrijk. Ik mis die creativiteit in Vlaanderen. Ik dring erop aan dat de BTW-aanslag voor deze zaken met spoed wordt behandeld.

Mevrouw de minister, uw uitleg over de eventuele export naar Wallonië heeft me niet overtuigd. Ik blijf geloven dat dit om politieke redenen wordt

geweigerd, zeker als ik de vragen van de Waalse boeren hoor. Het is 5 voor 12. Ik dring aan op spoed en de nodige moed om deze problemen aan te pakken.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, we hebben een zeer vruchtbaar gesprek gehad en een paar creatieve denkpistes gelanceerd, onder meer de inschakeling van de VLIF-steun. Op het vlak van investeringen in de landbouwsector met milieudoelinden wil ik dat ten zeerste ondersteunen. Voor mij is dat geen structureel blijvende maatregel, maar een overgangsmaatregel.

Mevrouw de minister, de woede in Wallonië is terecht ontstaan omdat er een mestlek is geweest van onbewerkte mest. Bewerkte mest die gecomponeerd is tot een vaste fractie, is volgens de bezemrichtlijn echter een exportproduct. Dat Wallonië niet-bewerkte mest afstoot, vind ik normaal. Ik ben daarvoor zelfs vragende partij. De federale minister van Landbouw, mevrouw Neyts, moet daarin proberen een rol te spelen. Ik zal haar daarover dan ook aanspreken.

De voorzitter : Ik zetel in het Benelux-parlement en de commissie voor Leefmilieu en Landbouw. De Vlaamse landbouw heeft een slecht imago vanwege de dioxinecrisis, Creutzfeldt-Jakob, enzovoort. Er is een groot zwart circuit, waarop geen controle is, noch op de productie, noch op de uitbating. Dit wordt door experts bevestigd. Daar komt ons negatief imago in de buurlanden vandaan. Er is dus een grote argwaan en schroom ten aanzien van volksgezondheid, hygiëne en de kwaliteit van de producten.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, ik wil dat beamen en pleiten voor controle van de mest die wordt vervoerd. Er zijn mensen die heel goed bezig zijn en aan een positief imago werken. Veel boeren in de grensstreek hebben problemen om hun eigen mest in Wallonië kwijt te raken.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer De Meyer en door mevrouw Vertriest werd tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Voorzitter

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van het Vlaamse oppervlaktewater

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de kwaliteit van het Vlaamse oppervlaktewater.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, na de kwalitatieve vooruitgang tijdens de vorige jaren, wordt nu vastgesteld dat de kwaliteit van het oppervlaktewater in 2001 zal stagneren. Dat blijkt uit de resultaten van de metingen van de Vlaamse Milieu Maatschappij. Dit is geen gunstige vaststelling. Bovendien is slechts 13 percent van het oppervlaktewater niet of weinig verontreinigd, 55 percent is matig verontreinigd en in 3 op 10 waterlopen of 30 percent, werd een zware verontreiniging aangetroffen. Volgens de VMM zou de overvloedige regenval in 2001 mee aan de basis liggen van de stagnering.

De resultaten van de studie en de bevindingen van de VMM verdienen een grotere aandacht van deze commissie. Ik roep op om de mensen van de VMM eens uit te nodigen zodat ze een aantal knelpunten uit het rapport kunnen toelichten. Die bijeenkomst zou kunnen leiden tot nieuwe parlementaire initiatieven.

Het rapport is erg omvangrijk. Ik licht er een knelpunt uit. De VMM is van mening dat meer werk moet worden gemaakt van ons rioleringsstelsel en de daarbij horende rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Er moet een versnelde invoering komen van meer gescheiden rioleringsstelsels. Die kunnen leiden tot kwalitatief betere resultaten van het oppervlaktewater. Bij de uitbreiding van het aantal gescheiden rioleringsstelsels vergt het nog jaren werk alvorens effectief resultaten kunnen worden

geboekt. Momenteel moeten enkel bij nieuwe verkavelingen gescheiden stelsels worden aangelegd.

Een ander belangrijk knelpunt zijn de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het is van belang om te melden dat de VMM vaststelt dat alle inspanningen niet worden gedaan omdat de rioolwaterzuiveringsinstallaties onvoldoende rendement halen.

Mevrouw de minister, u hebt in de pers al meerdere keren uw ongenoegen geuit over het slecht functioneren van de rioolwaterzuiveringsinstallaties. In een interview zei u niet te kunnen bijhouden welke rioolwaterzuiveringsstations niet werken zoals het moet. U voelt zich misleid door de complexiteit van de waterzuiveringsdossiers. Aquafin probeert met het zogenaamde vernieuwingstraject het tij te keren. Cruciaal is dat de riolering onvoldoende op de waterzuiveringsinstallatie is aangesloten. In een ander persartikel stelt u dat het anders zuiveren van water in Vlaanderen een van de belangrijkste opdrachten wordt voor de volgende 2 jaar. Uiteraard zal de opdracht aansluiten bij de besprekingen over het integraal waterbeleid.

Mevrouw de minister, hebt u een duidelijk beeld van de werking van de rioolwaterzuiveringsstations in Vlaanderen ? Weet u welke goed functioneren en welke niet ? Wat zijn de knelpunten ? De VMM meent dat de rioolwaterzuiveringsstations onvoldoende rendement halen. U meent dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties slecht functioneren. Welke initiatieven hebt u genomen tijdens deze regeerperiode ? Op welke manier wilt u een onmiddellijke opvolging geven aan de slechte functionering van de rioolwaterzuiveringsinstallaties ? Is er volgens u in Vlaanderen voldoende kennis aanwezig over waterzuivering ? Meer dan 30 percent van onze waterlopen zijn zwaar verontreinigd. Er zijn ook specifieke gegevens bekend per waterloop en per meetpunt. Werd reeds werk gemaakt van een systematische en doelgerichte aanpak ? Op welke manier wil de minister in de toekomst opnieuw de kwaliteit van onze oppervlaktewateren doen toenemen zonder te focussen op de beïnvloeding door neerslag ? Vorig jaar in november is deze commissie op studiereis geweest naar Washington. Kunnen de bevindingen van die reis worden getoetst aan uw beleidsintenties ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ook ik heb het jaarverslagwater 2001 van de VMM doorgenomen. De resultaten zijn inderdaad niet bemoedigend. De conclusie luidt dat geen enkele meetplaats voldoet aan de

Malcorps

gecombineerde basiskwaliteitsnormen voor fysische en chemische parameters. 75 percent van de 918 onderzochte meetplaatsen voldoet niet aan de biologische waterkwaliteit en aan de basiskwaliteitsnorm.

In 2001 was er enorm veel regenval : 39 percent meer dan normaal. Meer regen leidt normaal gezien tot een enorme verdunning en dus tot een verbetering van de situatie. Vooral door de problemen met de overstorten en met de regenweerstraten in de RWZI's heeft de stijging van regenval tot een slechter resultaat geleid. De VMM somt 4 factoren op : de werking van de overstorten op het riolen- en collectorenstelsel, de toename van het aandeel rioolwater dat slechts gedeeltelijk wordt behandeld in de zogenaamde regenweerstraten in de RWZI's, de toename van erosie van landbouwgronden en de resuspensie van verontreinigde waterbodems. Gelukkig hebben we ons in het milieubeleidsplan voorgenomen om dringend werk te maken van de sanering van de waterbodems. Dat blijkt echt wel nodig, want alles wordt losgewoeld en komt in suspensie terug in het oppervlaktewater en zorgt zo voor nieuwe vervuiling.

In het rapport staat dat het opmerkelijk is dat de totale behandelde fractie niet gestegen is ten opzichte van vorig jaar, ondanks de ingebruikname van 12 nieuwe RWZI's. De gemiddelde influentconcentratie blijft laag als gevolg van de aanvoer van verdund afvalwater. De efficiëntie blijft gelijk. Gezien de enorme bedragen die we moeten vrijmaken voor Aquafin, moeten die gegevens ons tot nadenken stemmen. De lozingen door RWZI's zijn, naast de niet-aangesloten inwoners, de belangrijkste factor : ze zijn verantwoordelijk voor 18 percent van de vuilvracht.

De hele zaak moet nog eens grondig worden bekeken. We moeten uitzoeken hoe we nog meer huizen aangesloten kunnen krijgen op de riolen en hoe de efficiëntie van de RWZI's kan worden verhoogd. We moeten in de eerste plaats bekijken wat we kunnen doen aan de problematiek van de overstorten. We hebben het in deze commissie al gehad over het probleem van de overstromingen. Het is niet toevallig dat er meer regen is gevallen gedurende de voorbije jaren. Misschien zal 2002 een droger jaar worden, al ziet het er voorlopig niet naar uit. We zullen meer natte jaren krijgen en het valt dan ook te verwachten dat de problemen elk jaar zullen terugkeren. We moeten structureel ingrijpen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het klopt dat de Vlaamse Milieumaatschappij continu monsters neemt van de influenten en effluenten van de RWZI's. De maatschappij heeft dan ook een goed beeld van de werking van de RWZI's. Via het jaarverslag van de VMM en de overlegkanalen tussen Aquafin enerzijds en de VMM en het Gewest anderzijds, wordt de werking van de RWZI's constant besproken en opgevolgd. De VMM stelt nergens in haar jaarverslag dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties niet naar behoren zouden functioneren. We hebben goede rioolwaterzuiveringsinstallaties, maar een aantal andere factoren zorgen voor problemen met de zuivering. De gewogen gemiddelde effluentconcentraties bijvoorbeeld, voldoen allemaal ruimschoots aan de richtlijn stedelijk afvalwater. Op individuele basis zijn er echter nog 24 installaties die niet voldoen aan de effluentconcentraties voor stikstof. Het gaat over de oudere installaties.

Er is een rollend renovatieprogramma waarbij telkens een RWZI aan de beurt komt om de processturing aan te passen. Het blijkt dat de individuele rendementen niet altijd hun doelstelling halen. Dit is te wijten aan de verdunning van het afvalwater en de onderbelasting van de RWZI's. De wijze van collecteren op gemeentelijk vlak is dus de grootste oorzaak van het niet behalen van de vooropgestelde zuiveringsrendementen.

Dit komt door de wijze van uitbouw van de gemeentelijke rioleringsstelsels. Vroeger hadden ze naast het afvalwater ook tot doel het regenwater, het oppervlaktewater en het grondwater zo snel mogelijk te evacueren. Onze riolen zijn een soort watersnelwegen. Daarom werden in veel gevallen grachten en beken ingebuisd, waarna ze als riolen zijn gaan fungeren, hoewel ze een nog heel belangrijke afvoerfunctie voor hemel-, grond- en oppervlaktewater hebben.

In 1991 werd Aquafin opgestart. De bedoeling was te zorgen voor een inhaaloperatie. De op die wijze gecentraliseerde lozingspunten werden opgenomen door de nieuwe collectoren en daarna door de te bouwen RWZI getransporteerd. Het ging hierbij vooral om punten waar water toekwam, aangevuld met een beetje afvalwater.

Gezien de dwingende termijnen die de Europese richtlijn oplegt inzake het stedelijk afvalwater, was er bovendien geen andere mogelijkheid dan deze lozingspunten in hun bestaande – gemengde – toestand op te nemen. Wachten tot alle lozingspunten

Dua

het eindpunt vormden van een volwaardig afvalwaterstelsel, zou een enorme vertraging met zich mee hebben gebracht. Er zouden dan nog meer procedures zijn ingeleid bij het Europees Hof.

Om deze problemen op te lossen werden verscheidene initiatieven genomen of bestaande verder uitgebouwd. Zo werd begin dit jaar het subsidiebesluit aangepast. Hierdoor wordt de aanleg op gemeentelijk niveau van volledig gescheiden rioeringsystemen voor 100 percent ondersteund. Dit vormt een aanzet voor de verbetering van de collecteringswijze. Acties zoals het ondersteunen van de aanleg van hemelwaterputten, het hergebruik van hemelwater en het aanleggen van infiltratie-eenheden maken deel uit van dit geheel. Aanvullend hierbij doet de administratie, in samenwerking met Aquafin en de betrokken gemeentebesturen, ook reeds meerdere jaren een onderzoek naar de verdunning en onderbelasting van RWZI's. Het doel van deze procedures is de oorzaak hiervan te bepalen en een actieprogramma ter remediëring op te stellen. Naar aanleiding van Rio is dit als een van onze belangrijkste criteria opgenomen in het investeringsprogramma. We willen nagaan of bij het oplossen van een knelpunt het rendement kan worden verhoogd via een grotere afvalstroom.

Er wordt gespeurd naar de aansluiting van 'proper'-watergebieden zoals waterlopen, grachten, bronnen, enzovoort op het rioeringsstelsel. Daarbij worden besprekingen gevoerd om hieraan te verhelpen. We zeggen aan de gemeenten dat we willen ontkoppelen. Gebreken aan de zuiveringsinfrastructuur worden onder meer via terreinbezoeken en studies geïnventariseerd. Dit vormt de basis van overleg om te bepalen welke projecten prioritair zijn en om na te gaan of er geen nieuwe of gewijzigde projecten moeten worden ingediend.

Het is onmogelijk om op korte termijn zaken recht te trekken die van 20 jaar geleden dateren. Het gaat om een fundamentele verandering. Ik ben al tevreden dat iedereen inziet dat we de zaken verkeerd hebben aangepakt en dat we voor de oplossing in dezelfde richting kijken. De onderzoeksprocedures waarbij de belangrijkste gebieden worden afgekoppeld, vormen de eerste belangrijke stap die een onmiddellijk resultaat oplevert. Het is echter zeer moeilijk om de gemeentebesturen te overtuigen om een ingebuisde gracht opnieuw open te leggen. Een structurele scheiding en afkoppeling vormt de oplossing ten gronde maar neemt een veel langere termijn in beslag.

Door de opgedane ervaring wordt ondertussen bij de opmaak van technische plannen voor de nog te bouwen infrastructuur aandacht besteed aan de verdunningsproblematiek en worden preventief gecombineerde projecten die door de gemeenten moeten worden uitgevoerd, gedefinieerd.

Daarnaast gaat het bedrijfsafvalwater nog steeds naar de RWZI's. Dit kan de toestand eventueel verstoren. In 2001 hebben we een omzendbrief opgemaakt over de lozing van bedrijfsafvalwater in de riolering. Deze brief vult een aantal algemene bepalingen in uit het Vlarem. Het gaat onder meer om het feit dat het geloosde afvalwater de goede werking van de zuiveringsinfrastructuur niet mag hinderen. Vroeger vulde elke vergunningverlenende instantie die bepaling zelf in. Via de omzendbrief is de beoordelingswijze van het op RWZI's geloosde bedrijfsafvalwater eenvormig. Er is een administratieve beoordelingscommissie. Ze heeft sinds haar oprichting enkele tientallen dossier beoordeeld en geadviseerd. Ze houdt hierbij rekening met het rioeringsstelsel, de aanwezige zuiveringsinfrastructuur en het ontvangende oppervlaktewater versus de aard van het geloosde bedrijfsafvalwater.

Voor bepaalde RWZI's kan het zeer belangrijk zijn bedrijfsafvalwater te blijven ontvangen omdat daardoor voedsel wordt gegeven aan het systeem. We moeten deze win-winsituatie behouden. We moeten wel afspraken maken over de kosten. Als het gaat om de lozing van zware metalen, dan moet er een andere oplossing worden gezocht. We hebben een technisch systeem uitgewerkt dat goed in elkaar zit. Het bedrijfsleven is niet altijd akkoord met de beslissing. De Raad van State heeft ons echter gelijk gegeven.

We trachten op verschillende terreinen een oplossing te vinden. Er is veel kennis aanwezig, zowel bij de VMM als bij Aquafin en de administratie. Soms beschikken we niet over voldoende hefboomen om de situatie op relatief korte termijn te verbeteren.

Wat de doelgerichte en systematische aanpak betreft, hanteert het Vlaams Gewest voor de uitbouw van de waterzuiveringsinfrastructuur de richtlijn over het stedelijk water als uitgangspunt voor de planning en het beoogde eindresultaat. In die zin maakt de VMM een investeringsprogramma op, waarbij een aantal criteria worden gehanteerd met het oog op het bereiken van een zo groot mogelijk saneringsresultaat. Daarnaast maakt ze de AWP's (algemene waterplannen) op. Daarbij wordt voor elke doelgroep opgegeven voor welk deel van de verontreiniging zij verantwoordelijk is en hoe hier-

Dua

aan kan worden verholpen. Via dit instrument wordt het mogelijk op bekkenniveau de nodige specifieke maatregelen ten aanzien van elke doelgroep te nemen. Hierdoor wordt een systematische aanpak van het investeringsprogramma mogelijk.

Om de vooropgestelde waterkwaliteit te bereiken moet de collecterings- en zuiveringsinfrastructuur uitgebouwd worden. Op basis van de gegevens van de VMM blijkt immers dat op gemeentelijk niveau nog een heel aantal huishoudelijke lozingen niet zijn aangesloten. Er is wel een riolering maar de huizen zijn er niet op aangesloten.

Wat de industriële lozingen betreft, zal in de toekomst in toenemende mate de problematiek van de gevaarlijke stoffen en de impact van de lozing op de werking van de zuiveringsinfrastructuur moeten worden geëvalueerd. De groep Adopa is zeer actief op dat vlak. Daarnaast spelen ook nog andere factoren een rol, zoals de diffuse lozingen uit de landbouw. Op het vlak van nitraten en fosfaten zijn ze een zeer belangrijke vervuiler van de waterlopen. De lozing door de landbouw is de afgelopen jaren nagenoeg constant gebleven terwijl die van de huishoudens en de industrie is gedaald. Hierdoor neemt het relatieve aandeel van de landbouwsector natuurlijk toe.

Desondanks zal door de grote impact op het lokaal niveau het probleem van de neerslag een heel belangrijk knelpunt blijven. Dat zal nog een aantal jaren het geval zijn. We trachten hieraan te verhelpen via het subsidiebesluit.

We hebben het decreet integraal waterbeheer, waar we toch ook veel van verwachten. We hebben de samenwerkingsovereenkomst : dus het milieuconvenant met de lokale besturen, waar water een heel belangrijke cluster is. Op die manier hopen we een duurzaam waterbeleid te kunnen uitbouwen, met als uiteindelijke bedoeling natuurlijk dat het water properder wordt. Laten we hopen dat het dan volgend jaar wat minder regent, zodat dit ook in de cijfers duidelijk wordt.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, er is inderdaad al een en ander gebeurd met betrekking tot de waterzuivering. We weten natuurlijk wel dat dit niet zomaar op een paar jaar

tijd kan worden opgelost. Die samenwerkingsovereenkomst zal in veel gevallen misschien toch al enigszins bijdragen tot een oplossing.

U verwijst naar het systeem dat u hebt uitgewerkt voor de bedrijven. In hoeverre is dat al operationeel ?

Minister Vera Dua : Dat loopt.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Is dat al bij veel bedrijven toegepast ? Hoe verloopt het juist ?

Minister Vera Dua : Vroeger redeneerde men als volgt, deels ook terecht : RWZI's zijn niet gemaakt voor bedrijven, dus alle bedrijven moeten afkoppelen. Men had dan een lijst opgesteld van prioritaire bedrijven die eraf moesten. Daar is dan zeer veel discussie over geweest met het bedrijfsleven, met dien verstande dat er ook discussie was over de vraag in hoeverre we een bedrijf kunnen verplichten om zelf te zuiveren als dat bedrijf bijvoorbeeld een vergunning heeft tot het jaar 2010 of 2015 waarbij het zoveel mag lozen. Daarnaast is er bijvoorbeeld ook nog de vraag hoe men een bedrijf kan verplichten om van de riolering te gaan. Ze betalen immers een heffing.

Dat was dus echt een hele discussie, die we uiteindelijk op de volgende wijze hebben beslecht. We kunnen de vergunning wijzigen. We kunnen in een vergunning ingrijpen om tegen een bedrijf te zeggen dat ze eraf moeten en dat ze zelf moeten zuiveren. Aan de andere kant hebben we echter iets bijgegeven. Als het goed is dat een bedrijf op de riolering zit, dan willen we dat erop houden. Als dat ervoor zorgt dat de RWZI beter werkt, dan is het natuurlijk beter zo.

Ik geef het voorbeeld van een koekjesfabriek. Die hebben zeer nutriëntrijke lozingen. Die fabriek zit op een RWZI en zorgt ervoor dat de verdunning die we krijgen vanuit het huishoudelijk afvalwater, deels wordt verrijkt met afvalwater met veel voedingsstoffen erin. Daardoor kan die RWZI beter draaien.

Dat wordt dus op die manier bekeken. Men kijkt naar win-winsituaties, echter wel met dien verstande : als een bedrijf op een riolering zit en echt nuttig is voor die RWZI, dan mag dat, maar dan moeten die bedrijven er ook voor betalen. Ik zal u die omzendbrief misschien eens opsturen.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik heb ook op internet een aantal meetpunten nagekeken. Op basis daarvan kunnen de gemeenten eigenlijk ook triëren. Zo kunnen ze immers nagaan welke bedrijven misschien overbelastend zouden kunnen zijn. In dat opzicht zou er dus een belangrijke rol voor de gemeenten weggelegd kunnen zijn, om mee onderzoekswerk te doen en om mee te onderzoeken welke bedrijven er eigenlijk aan de basis liggen van de slechte werking van de waterzuiveringsinstallaties.

Minister Vera Dua : Dat weten we.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grensoverschrijdende samenwerking

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over grensoverschrijdende samenwerking.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, op 28 januari van dit jaar heb ik hier al een vraag over gesteld. Ik weet het wel : het leggen van een directe link tussen verhoogde deposities en mogelijke verontreinigingsbronnen blijkt meestal – spijtig genoeg – niet mogelijk te zijn. Het probleem dat ik nu naar voren breng, heb ik dus wel al verschillende keren aan de orde gebracht, omdat er toch nog steeds klachten waren van omwonenden van die afvalverbrandingsinstallaties of van de zware industrie in die regio.

Het probleem werd ook naar voren gebracht in verband met een studie die door een Duits bedrijf in de Franse gemeente Halluin, buurgemeente van Menen, werd uitgevoerd. Op 28 januari heb ik gevraagd of u op de hoogte was van die studie. Dat bleek toen nog niet het geval te zijn.

Minister Vera Dua : Nu nog altijd niet.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik heb die studie ook niet. Hoe dan ook, uit die studie bleek dat er een lichte stijging was van het dioxinegehalte in de melk. Er werden dan 5 meetpunten opgestart,

verspreid over de gemeente, en de resultaten zijn er volgens het overzicht van de maandelijkse dioxinedepositiemetingen steeds beter op geworden. Dat is dus toch wel goed nieuws.

De VMM heeft echter ook in het voor- en najaar van 2001 dioxineconcentratiemetingen laten uitvoeren in de Wervikstraat in Menen gedurende een bepaalde periode met constante windrichting, om op die manier na te gaan of een verhoogde dioxineconcentratie geassocieerd kan worden met een bepaalde windrichting uit een bepaalde regio of buurt.

Het rapport hiervan werd pas tegen einde maart 2002 verwacht. Ook in 2002 wilde de VMM een onderzoeksproject over die PCB-metingen opstarten op 4 plaatsen. Ook Menen zou in dit meetprogramma worden opgenomen. Blijkbaar zijn de resultaten van deze metingen niet zo gunstig, want u hebt inmiddels contact gezocht met uw Franse collega, om de verontreiniging die volgens u over de grens moet worden gezocht, op te sporen en aan te pakken.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Wat zijn nu de algemene vaststellingen van de dioxinedepositiemetingen die werden uitgevoerd op de verschillende meetpunten in Menen ? Ik weet ondertussen dat u nog steeds niet in het bezit bent van de studie van het Duits bedrijf. Ik kan u dus ook niet vragen wat de bevindingen hiervan zijn.

Wat zijn de resultaten van de dioxineconcentratiemetingen die in het voor- en najaar van 2001 door de VMM werden uitgevoerd ? Wat zijn de resultaten van de PCB-metingen die door de VMM in 2002 werden opgesteld ? Werd naar aanleiding van de resultaten van de PCB-metingen overleg gevoerd met de Franse overheid ? Gelden in Frankrijk dezelfde normen voor dioxine en PCB's als in België ?

Kunt u mij meedelen of het federale ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu inmiddels maatregelen heeft getroffen na het aantreffen van een verhoogde dioxinewaarde in melkmonsters ? Op welke manier zal er met het gemeentebestuur overlegd worden over te nemen maatregelen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de luchtkwaliteit in Menen is duidelijk verbeterd sinds 1993. De maandelijkse dioxinedepositiemetingen, die over een volledig jaar uitgevoerd

Dua

worden op de meetpost gelegen in de Wervikstraat in Menen, geven een licht dalende trend aan. Ik heb een hele reeks metingen, maar ik veronderstel dat niemand er een boodschap aan heeft dat ik die allemaal voorlees. Ik zal ze u schriftelijk bezorgen.

Hoe dan ook, in de periode van april tot augustus 2002 werd er geen enkele overschrijding van de richtwaarde vastgesteld. De jaren daarvoor waren er telkens een of twee. Het verbetert dus wel duidelijk. De uiteindelijke conclusie is dat de dioxinedeposities in Menen een fluctuerend verloop kennen. Dit wijst op het bestaan van een of meerdere discontinue bronnen, wat het natuurlijk moeilijk maakt om het op te sporen.

De Duitse studie waarvan sprake is ons niet bekend. We zullen daarover echter navraag doen bij de Franse diensten voor Leefmilieu. Die zullen wellicht op de hoogte zijn van deze zaak.

Diverse industriële vestigingen in Menen en Noord-Frankrijk zijn potentiële bronnen voor die verhoogde dioxinewaarden. Het opsporen van de bron of de bronnen wordt bemoeilijkt doordat de dioxinedepositie onderhevig is aan meteo-omstandigheden zoals windrichting en neerslag. De bemonsteringsduur van een depositiestaal laat het aanduiden van een richting niet toe. Gedurende een maand is men immers alles aan het opslaan. Daar kan men dus geen windrichting uit afleiden.

Daarom werden dioxineconcentratiemetingen gestart. Bij dergelijke concentratiemetingen wordt de lucht actief aangezogen en wordt de met stof beladen filter geanalyseerd op de aanwezigheid van dioxines. Deze metingen worden over kortere periodes uitgevoerd dan depositiemetingen – 24 uur tot 2 weken naargelang het meettoestel – en er wordt naar gestreefd om gedurende een constante windrichting te bemonsteren. Via deze metingen poogt de VMM na te gaan uit welke windrichting een verhoogde dioxineconcentratie voorkomt.

Gedurende twee periodes werden stalen gecollec-teerd : in mei-juni 2001 en in oktober-november 2001. Op basis van de heersende windrichting werden verschillende stalen geselecteerd en geanalyseerd op de aanwezigheid van dioxines. In 2 van de 26 stalen werden hogere dioxineconcentraties aangetroffen. Dit werd overgemaakt aan de milieu-inspectie.

Ik wil toch opmerken dat in het verleden vergelijkbare dioxineconcentraties werden aangetroffen op

andere plaatsen. Het is dus niet zo dat het zeer uitzonderlijk is.

De overeenkomstige dioxinedeposities waren wel laag. Dat wijst erop dat het om piekwaarden gaat, die slechts uitzonderlijk voorkomen. Het is dus geen continue belasting.

De dioxineconcentraties werden gemeten in een periode met een uitzonderlijk lage depositie. De meetposten voor de PCB's zijn gelegen bij de Leie aan de Franse grens. Daar worden persistent hoge waarden gemeten. Dat wijst op een lokale bron, die op Frans of op Vlaams grondgebied ligt, dat is niet bekend. Er wordt wel aan de Milieu-inspectie gevraagd om dat op te zoeken. Aan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen werd gevraagd om melkstalen in Menen te analyseren op de aanwezigheid van dioxines en PCB's. Daartoe werden 3 melkveebedrijven geselecteerd, om na te gaan of er verhoogde dioxine in de melkproductie aanwezig is.

Op 1 oktober 2002 heb ik een brief gericht aan de Franse minister van Leefmilieu, waarin ik haar de resultaten heb meegedeeld. Ik heb mijn bezorgdheid geuit en gevraagd een overleg te organiseren om de oorzaak van de grensoverschrijdende milieuproblemen na te gaan.

In het Vlareem nemen we momenteel dioxinedepositienormen op. Vlaanderen is de enige regio ter wereld waar dat vastligt. Het is ook aangekondigd op de Europese raad van de leefmilieuministers en het werd er goed onthaald. Voor PCB's werden nog geen normen uitgewerkt. Andere landen voeren nauwelijks depositiemetingen uit, omdat dat probleem als minder relevant wordt beschouwd.

De meetresultaten van de VMM geven echter duidelijk aan dat depositiemetingen een geschikt middel zijn om de kwaliteit van de omgevingslucht te meten en het bestaan van ongekende bronnen aan te duiden. Diffuse emissies worden opgevangen in de depositiekruiken. Dit impliceert dat het uitvoeren van emissiemetingen op schoorstenen van industriële installaties waardevolle informatie aanreikt, maar dat het ook zinvol is om het aan te vullen met kennis van concentraties in de onmiddellijke omgeving.

Ik weet niet of de federale minister van Leefmilieu en Volksgezondheid intussen maatregelen heeft getroffen. Wellicht worden de resultaten afgewacht van de metingen van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

Dua

De persnota over de dioxine- en PCB-resultaten hebben we vrijgegeven op 2 oktober. Op 30 september hadden wij en de VMM telefonisch contact opgenomen met het gemeentebestuur om inlichtingen te verschaffen. Dit gesprek werd gelijktijdig bevestigd door een schrijven aan het college van burgemeester en schepenen, en de gemeentelijke milieuraad. Op 3 oktober was er een overleg op het gemeentebestuur waaraan vertegenwoordigers van de VMM en van de Milieu-Inspectie deelnamen.

Er werden verdere acties besproken. De VMM zal einde 2002 concentratiemetingen opstarten. In het kader van het Interregproject, dat opgestart wordt om de grensoverschrijdende luchtverontreiniging in de regio Rijsel – Kortrijk te onderzoeken, zal de VMM enkele depositiemetingen op Frans grondgebied uitvoeren.

Eind 2002 wordt een PCB-project opgestart waarbij de samenhang tussen het voorkomen van PCB's in lucht, depositie en op de bodem wordt onderzocht. Ook Menen wordt opgenomen in dit project. Daarnaast zal het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie onderzoek verrichten naar PCB-gehalten in gras.

Op die manier hebben we een beeld van de problemen in die streek. Het is altijd moeilijk om piekbronnen van vervuiling op te sporen, omdat ze eenmalig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de situatie van de vogels in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de situatie van de vogels in Vlaanderen.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik stel deze vraag naar aanleiding van het debat over de mussen. Mevrouw

de minister, hoe kunnen we preventief werken ? Eens een vogelsoort op de rode lijst voorkomt, is het dikwijls te laat. De populatie is dan al te klein waardoor ze niet kan worden beschermd. Hoe kunnen we een systeem invoeren waarbij we tijdig worden gewaarschuwd dat vogels worden bedreigd, zodat we dan minder zware ingrepen moeten doen om ze te beschermen ? Er zijn vrij veel mensen die vogels in het oog houden. Er bestaat een systeem waarbij de bevolking wordt gevraagd om marters te detecteren als verkeersslachtoffers. Op die manier kan dat ook worden gevraagd voor vogelpopulaties.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Ik wil me aansluiten bij die vraag. Sinds de vraag om uitleg over de zwerfkatten en de mussen heb ik vastgesteld dat er bij mij thuis nog heel veel mussen zijn. Ik steun het voorstel van mevrouw Vertriest.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mevrouw Vertriest, op het Instituut voor Natuurbehoud loopt al sinds 1994 een gestandaardiseerde gebiedsdekkende monitoring van een 60-tal Vlaamse broedvogels, die deel uitmaken van 3 groepen : zeldzame en bedreigde soorten die minder dan 100 broedparen in Vlaanderen hebben, kolonievogels, onder andere de meeuw, de stern, en de roek, en verwilderde vogels zoals de Canadese gans en de halsbandparkiet. Aan de hand van dit project is het mogelijk om de trend van deze soorten op lange termijn te bepalen. In het totaal zijn er in Vlaanderen echter 185 broedvogelsoorten. Dit betekent dat er voor een groot deel van onze soorten onvoldoende informatie is over de evolutie van hun aantal.

Door de inventarisatie in het kader van de huidige Vlaamse Broedvogelatlas 2000-2002 zullen we binnenkort een basisreferentie hebben over de toestand van alle broedvogelsoorten. Deze informatie is van onschatbare waarde als startpunt voor een bredere monitoring op lange termijn van een veel groter aantal soorten, waarbij negatieve trends voldoende snel gesignaleerd kunnen worden. Er is een beroep gedaan op de inzet van een groot aantal vrijwilligers. Het is zo goed als onmogelijk om een dergelijke gedetailleerde dataverzameling met betaalde krachten op te zetten. Het is niet haalbaar om deze inventarisatie snel op deze manier jaarlijks opnieuw uit te voeren.

Dua

Er bestaan methodes waarbij een eenvoudige monitoring wel haalbaar zou zijn, waarbij vrijwilligersorganisaties worden ingeschakeld om dit verder uit te werken. Dat is een 'Common Birds' monitoring. Indien dit het geval is, laat ik nagaan of op het Instituut voor Natuurbehoud na de verwerking van de gegevens van de broedvogelatlas capaciteit aanwezig is om een dergelijk project te begeleiden. De directeur van dat instituut is daar een groot voorstander van.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.50 uur.*
